

Mårhund (*Nyctereutes procyonoides*)

Videnskabeligt navn: *Nyctereutes procyonoides*

Synonymer: *Canis procyonoides*

Kaldenavn: Mårhund

Status i Danmark: Invasiv

Omfattet af: EU-listen over invasive arter¹²

Beskrivelse

Mårhund er et mellemstort rovdyr på størrelse med en ræv¹. Mårhund har kortere ben og hale end ræven. Mårhund har en højde på 40-50 cm og vægt på 5-10 kg. Vægten varierer meget gennem året. Mårhund har en grå pels, busket hale, små runde ører og en spids snude. Mårhund har sorte tegninger i hovedet, som dækker øjne og kinder samt en lys stribe fra panden til snuden. Mårhunden har sort pels på undersiden af halsen, på maven og på benene.

Mårhund. Foto: Colourbox

Forvekslingsmuligheder

Mårhund kan i Danmark forveksles med grævling (*Meles meles*) og den ikke-hjemmehørende vaskebjørn (*Procyon lotor*). Grævling er et mårhund med fem tæer på hver fod, mens mårhund kun har fire tæer, som andre arter i hundefamilien. Grævling er kraftigere bygget med korte, kraftige ben og kort hale sammenlignet med mårhund. Grævlingen kan bedst kendes fra mårhund på de to tydelige, længdegående, sorte striber på hovedet. Mårhund kan ligne vaskebjørne, der også har en sort ansigtsmaske. Mårhund er på størrelse med vaskebjørn, men har ikke vaskebjørnens tværstribede hale¹.

Spredningsvej og nuværende udbredelse

Mårhund stammer fra Østasien og Japan². Den blev introduceret flere steder i Østeuropa mellem 1929 og 1955. Den ferale bestand har siden spredt sig til det mest af Øst- og Centraleuropa suppleret med individer, der er undsluppet fra pelsfarme og andre dyrehold. I Danmark har mårhund været holdt i pelsfarme, i dyreparker og af private som kæledyr siden midten af 1970'erne. Spredte fund af mårhund i 1980- og 1990'erne antages at være undslupne dyr fra fangenskab³. Flere fund i Nordvestjylland i 2008 viste, at der var etableret en fritlevende bestand. Genetiske analyser har vist, at den danske bestand stammer fra undslupne individer fra fangenskab^{4,5}. Den er siden opblandet med den tyske bestand efter indvandring over grænsen. Mårhund er udbredt i hele Jylland og findes sporadisk på Fyn. Fra 2010 til 2020 steg antallet af mårhunde indberettet til vildtudbyttestatistikken fra 136 til over 11.000, men faldet i 2021 til under 9.000⁶. Mårhund findes på EU-listen over invasive arter som ikke må handles, dyrkes eller på anden måde spredes inden for EU-landene⁷.

Datagrundlag for artens invasive status i Danmark

Vi benytter en skala fra 0-3 til at vurdere arterne i forhold til de seks parametre spredningspotentiale,

levestedets bevarings- og naturværdi, påvirkningen på hjemmehørende arter, påvirkning på økosystemfunktioner, økonomiske effekter og helbredseffekter. 0 svarer til ingen, 1 svarer til lav, 2 svarer til middel og 3 svarer til høj påvirkning. Kvaliteten af data, der ligger til grund for vurderingen, angives på en firetrins skala: meget sikker (empiriske, kvantitative data for arten), sikker (overvejende kvalitative data for arten), middel (udelukkende kvalitative data), usikker (få eller ingen data).

	Sprednings- potentiale	Levestedets bevarings- og naturværdi	Påvirkning af hjemme- hør- rende arter	Påvirkning af økosystem- funktioner	Økonomiske effekter	Helbreds effekter
Score	3	3	3	1	2	2
Datakvalitet	meget sikker	meget sikker	middel	middel	sikker	sikker

Spredningspotentiale: 3 (høj). Spredningspotentialet for mårhund er vurderet som høj. Mårhund har en høj reproduktionsevne med typiske kuld størrelser på 7-10 unger ved fødsel². Ungedødeligheden er naturligt høj². Der mangler dog data under danske forhold. Unge mårhunde spreder sig typisk 15-20 km fra deres fødested, men spredningsafstande over 100 km i søgen efter en mage er observeret².

Levestedets bevarings- eller naturværdi: 3 (høj). Natur- og bevaringsværdien af mårhundes levesteder er vurderet som høj. Mårhund kan leve i mange forskellige habitater². Den findes typisk i fugtige områder så som moser og enge, nær søer og vandløb, i skove og i kystområder med rørskov².

Påvirkning af hjemmehørende arter: 3 (høj). Påvirkningen af hjemmehørende arter af mårhund er vurderet som høj. Mårhund har en meget varieret føde, der består af småpattedyr, insekter, frugter og bær, fugle, padde og krybdyr^{8,9}. Med sit fødevalg konkurrerer mårhunden formentlig med hjemmehørende rovdyr, fx ræv (*Vulpes vulpes*), grævling og mårer (*Martes spp.*), men der er ikke observeret bestandstilbagegang for disse arter, når mårhunden etablerer sig i et område^{6,9}. Mårhunden svømmer bedre end ræv, og den kan i større grad nå ud på øer, hvor dens prædation kan have negative effekter på jordrugende fugle. Prædationen af kragefugle (*Croceus spp.*) og nordamerikansk mink (*Neogale vison*) på fuglereder kan dog være større end fra mårhund. Mårhund er formentlig også en trussel over for paddebestandes status lokalt, især på øer². Mårhund kan have en række patogener og parasitter som kan smitte hjemmehørende rovdyr, fx hvalpesyge, *Echinococcus multilocularis*, og skab (*Sarcoptes scabiei*)^{10,11}.

Påvirkning af økosystemfunktioner: 1 (lav). Mårhunds påvirkning af økofunktioner vurderes som lav. Mårhunds prædation påvirker formentlig økosystemernes funktion indirekte ved at ændrer arts-sammensætningen af hjemmehørende arter, og dermed dynamikken og de trofiske interaktioner i mårhundes levesteder. Der mangler dog undersøgelser af påvirkning på økosystemfunktioner.

Økonomiske effekter: 2 (middel). Den økonomiske effekt af mårhund vurderes som middel. Der er i Danmark afsat 4,5 mio. DKK årligt til bekæmpelse af invasive rovpattedyr, heriblandt mårhund². Dertil kommer et stort bidrag af frivillige reguleringsjægere, der ikke er opgjort.

Helbredseffekt: 2 (middel). Helbredseffekten af mårhund anses for middel på grund af risikoen for-

bundet med *Echinococcus multilocularis* (også kaldet rævens dværgbændelorm)¹⁰. Som andre rovpattedyr kan mårhund smittes med række andre sygdomme og parasitter, som kan overføres til mennesker¹¹.

Kilder

- ¹ Miljøstyrelsen 2020. Forvaltningsplan for mink, mårhund og vaskebjørn i Danmark. Miljøstyrelsen, København.
- ² Kauhala K, Kowalczyk R 2011. Invasion of the raccoon dog *Nyctereutes procyonoides* in Europe: History of colonization features behind its success, and threats to native fauna, *Current Zoology* 57: 584-598.
- ³ Baagøe HJ, Ujvári M 2007. Mårhund *Nyctereutes procyonoides* (Gray, 1834). I: Baagøe HJ, Jensen TS. Dansk Pattedyratlas. Gyldendal, 182-183.
- ⁴ Drygala F, Korablev N, Ansoerge H, m.fl. 2016. Homogenous population genetic structure of the non-native raccoon dog (*Nyctereutes procyonoides*) in Europe as a result of rapid population expansion. *PloS One* 11, DOI: 10.1371/journal.pone.0153098.
- ⁵ Nørgaard LS, Mikkelsen DMG, Elmeros M, m.fl. 2017. Population genomics of the raccoon dog (*Nyctereutes procyonoides*) in Denmark: insights into invasion history and population development. *Biological Invasions* 19: 1637-1652.
- ⁶ Aarhus Universitet. <https://fauna.au.dk/jagt-og-vildtforvaltning/vildtudbytte> (besøgt 1. juli 2022).
- ⁷ List of Invasive Alien Species of Union concern https://ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/list/index_en.htm (besøgt 14. juni 2022).
- ⁸ Elmeros M, Mikkelsen DMG, Nørgaard LS, m.fl. 2018. The diet of feral raccoon dog (*Nyctereutes procyonoides*) and native badger (*Meles meles*) and red fox (*Vulpes vulpes*) in Denmark. *Mammal Research* 63: 405-413.
- ⁹ Mulder JL 2011. The raccoon dog in the Netherlands – a risk assessment. Commissioned by Team Invasieve Exoten Ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie.
- ¹⁰ Al-Sabi MNS, Chriél M, Jensen TH, Enemark HL 2013. Endoparasites of the raccoon dog (*Nyctereutes procyonoides*) and the red fox (*Vulpes vulpes*) in Denmark (2009-2013). A comparative study. *International Journal of Parasitology* 2: 144-251.
- ¹¹ Kjær LJ, Jensen LM, Chriél M, m.fl. 2021. The raccoon dog (*Nyctereutes procyonoides*) as a reservoir of zoonotic diseases in Denmark. *International Journal for Parasitology* 16: 175-182.
- ¹² EU-forordningen om forebyggelse og håndtering af introduktion og spredning af invasive ikkehjemmehørende arter (EU-forordning nr. 1143/2014). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02014R1143-20191214>.